

‘Onder de Boschboom’

Acht Bosschenaren

Van 2013 tot en met 2015 zal herdacht worden dat Nederland als Koninkrijk tweehonderd jaar bestaat. Even een geheugenopfrissertje. In januari 1813 zag het er slecht uit voor het Franse Keizerrijk. Na het debacle van de Russische veldtocht in december 1812 was Napoleon op alle fronten aan de verliezende hand. In de herfst van 1813 na de slag bij Leipzig achtervolgden Russische kozakken en Pruisen de Fransen en verjoegen die ook uit Nederland. Een driemanschap van vooraanstaande Nederlanders riep toen de onafhankelijkheid uit. Op hun verzoek kwam op 30 november 1813 de Prins van Oranje terug uit Engeland en zette voet aan wal in Scheveningen en nam enkele dagen later het gezag over de Nederlanden op zich. In 1814 kwam er een nieuwe grondwet en in 1815, na de slag bij Waterloo waar Napoleon pas definitief werd verslagen, besliste het Congres van Wenen dat er een sterk Koninkrijk der Nederlanden moest komen inclusief het huidige België, met de Prins van Oranje als Koning Willem I. Dit gaan we de komende jaren allemaal herdenken.

Maar nu terug naar januari 1813 toen nog niemand wist hoe het allemaal af zou lopen. Napoleon was vanuit Moskou teruggekeerd in Parijs terwijl het restant van de eens zo trotse Grande Armée nog op half bevroren voeten naar het westen strompelde. Tijdens deze terugtocht had hij al bevolen dat de lichter 1814 zou moeten worden opgeroepen. Tevens deed hij een beroep op de burgemeesters om goeie families aan te zetten om zoons te leveren als “gardes d'honneur”. Niet alle burgemeesters toonden zich enthousiast, maar de stad 's-Hertogenbosch deed haar uiterste best. Al op 26 januari 1813 waren er volgens de 'Journal du département des bouches du Rhin' in Den Bosch acht ruiters “geheel gemonteerd en geëquipeerd” beschikbaar. Op 6 februari 1813 stuurde het stadsbestuur een brief aan de keizer om dat te melden. De brief was ondertekend door burgemeester A.G. Verheyen en de leden van de Raad waaronder bekende namen als J.C. Marggraff, V.A. Ryckevorsel, F. van Lanschot. De stad wilde hiermee van harte het streven van Napoleon ondersteunen “naar den vrede voor het vasteland en de rust des werlds” en volgde hiermee het voorbeeld van de hoofdstad van het Keizerrijk, Parijs. Den Bosch wilde kennelijk ook toen al mooier zijn dan Parijs of toch minstens éven mooi. Voorts werd alle lof toegezwaaid aan Napoleon “de Souverein die de lotsbestemming van Europa bestiert”.

Een jaar later zaten alle bestuurders in het nieuwe Koninkrijk nog netjes op hun plaats en noemden ze deze zelfde Souverein een bloeddorstig monster dat Europa in de diepste ellende had gestort. Burgemeester Verheyen (inderdaad, dezelfde) huldigde de twaalf Bosschenaren die in Waterloo gevochten hadden. Acht van hen werden zestig jaar later door P.M. Slager vereeuwigd in een groepsportret dat nog steeds te zien is in museum Slager.

Maar hoe is het die andere acht Bosschenaren vergaan? Zijn zij op tijd gedeserteerd of zijn ze geheel “gemonteerd en geëquipeerd” gesneuveld in de volkerenslag bij Leipzig in oktober 1813?

In ieder geval zijn zij niet op een schilderij vereeuwigd.

Cees Slegers.

=====

Belangstellenden voor cultuurhistorie kunnen zich voor meer informatie wenden tot de Cultuurhistorische vereniging ‘De Boschboom’, secretariaat, telefoon: (073) 6446783 of www.boschboom.nl